

Innehållsförteckning

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
Förklaring av trafikljussystemet	4
1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	5
2. Översikt av strategisammanhanget.....	6
2.1 Förändringar i utvecklingskontexten.....	6
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Resultat från andra strategier, synergier och samordning	8
2.4 Lokalt ägarskap.....	9
3. Resultatredovisning.....	10
3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	10
3.1.1 Analys av portföljen, inklusive integrering av perspektiven.....	10
3.1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå.....	13
3.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål (inklusive trafikljus).....	14
3.2.1 Tematiskt område 1: Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet.....	14
Mål 1.1: Stärkt demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer	14
Mål 1.2: Stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande, ökad transparens och minskad korruption	15
Mål 1.3: Stärkta förutsättningar för ett jämställt samhälle	17
3.2.2 Tematiskt område 2: Fredliga och inkluderande samhällen	18
Mål 2.1: Stärkta förutsättningar för inkluderande försoningsprocesser samt konflikt- och våldsförebyggande arbete.....	18
3.2.3 Tematiskt område 3: Miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser	19
Mål 3.1: Minskad miljö- och klimatpåverkan samt hållbar förvaltning och nyttjande av naturresurser.....	19
Mål 3.2: Ökad motståndskraft mot klimatförändringar och stärkta förutsättningar för skydd, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och ekosystem.....	21
3.2.4 Tematiskt område 4: Inkluderande ekonomisk utveckling	22

Mål 4.1: Förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor	22
Mål 4.2: Stärkta förutsättningar för öppna ekonomier som integreras i regionala, EU:s och internationella värdekedjor och marknader	24
4. Implikationer	26
Bilaga 1. Sidas samlade biståndsverksamhet	1
Bilaga 2. Exempel på insatser med könsuppdelad statistik.....	18

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapporering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande, däribland uppdaterad multidimensionell fattigdomsanalys, rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten.

Kapitel 1 sammanfattar med hjälp av trafikljus Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den utvecklingskontext i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

Förklaring av trafikljussystemet

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och hur väl portföljen av insatser och aktiviteter är sammansatt i relation till behoven i kontexten, strategins mål och förväntade resultat. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens sammansättning

Grön: Portföljen är väl sammansatt	Gul: Portföljen behöver mindre justeringar	Röd: Portföljen behöver större justeringar
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt förväntas uppnå resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller förväntas inte uppnå resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en väl sammansatt portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

	 Utvecklings- trend	 Portföljens sammansättning
1. Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet		
1.1 Demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer		
1.2 Ansvarsutkrävande, transparens, antikorruption		
1.3 Jämställdhet		
2. Fredliga och inkluderande samhällen		
2.1 Försoningsprocesser, våld- och konfliktförebyggande		
3. Miljö och klimat		
3.1 Miljö- och klimatpåverkan, hållbara naturresurser		
3.2 Motståndskraft mot klimatförändringar, stärkt biologisk mångfald och ekosystem		
4. Inkluderande ekonomisk utveckling		
4.1 Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor		
4.2 Öppna ekonomier, ekonomisk integration		

2. Översikt av strategisammanhanget

Tabell 1. Nyckeltal

Nyckeltal	Värde
Antal insatser med finansiell aktivitet, 2024	13
Utfall mnkr, insatser med finansiell aktivitet, 2024	132,4
Antal garantier (pågående under året 2024)	0

2.1 Förändringar i utvecklingskontexten

Regionen fortsatte att präglas av globala kriser under 2024, inklusive av pandemins efterverkningar och av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Världsbanken förutsåg en viss återhämtning av den ekonomiska tillväxten till 3,3 procent 2024 jämfört med 2,6 procent 2023, men den framtida utvecklingen förblev osäker med tanke på det geopolitiska läget.¹ Inflationen minskade, om än i en avtagande takt, från 4,4 procent i början av året till 3,2 procent ett halvår senare.² I Turkiet var nedgången mer markant men utgick från en högre nivå, med en uppskattad inflation på 44 procent³ 2024 jämfört med 54 procent⁴ året innan. Arbetslösheten i regionen sjönk, men sysselsättningsgraden låg fortfarande på 48,5 procent, vilket var betydligt under EU:s nivå. Fattigdomen fortsatte att minska men i långsammare takt än före pandemin.⁵

EU intensifierade sitt fokus på socioekonomiska reformer i regionen. I EU-kommissionens utvidgningsrapporter för 2024 betonades behovet av strukturella reformer för att uppnå hållbar tillväxt och möta medlemskapskraven. Genomförandet av tillväxtplanen för västra Balkan påbörjades för att stärka EU-närmandet. Samtidigt fortsatte arbetet med att etablera en gemensam regional marknad (Common Regional Market, CRM) för fri rörlighet av varor, tjänster, kapital och människor, i samarbete med Centraleuropeiska frihandelsområdet (CEFTA) och Berlinprocessen.⁶

Klimatförändringarnas negativa effekter kvarstod, medan omställningen till en grön ekonomi gick långsamt. Enligt EU:s rapporter var framstegen inom klimat, miljö och energi begränsade, och implementeringen av miljölagstiftningen bristfällig.⁷

EU:s utvidgningsprocess accelererade under året. För Albanien, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien fortskred anslutningsförhandlingarna medan man för Bosnien och Hercegovina beslutade om att inleda förhandlingarna. Dialogen med Turkiet har ännu inte återupptagits. Det kan dock konstateras att betydande utmaningar kvarstår, särskilt inom demokrati och rättsstatens principer, och att korruption utgör ett betydande utvecklingshinder i samtliga länder.

¹ World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report no. 26 - fall 2024, Retaining the Growth Momentum, oktober 2024, s. 14

² World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report no. 26 - fall 2024, Retaining the Growth Momentum, oktober 2024, s. 15

³ Central Bank of Türkiye, Inflation Report 2024-IV, November 8, 2024, s. 3

⁴ World Bank Group Data Türkiye. Hämtad från Världsbankens hemsida den 11 februari, 2025

⁵ World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report no. 26 - fall 2024, Retaining the Growth Momentum, oktober 2024, s. 34

⁶ EU-kommissionen, 2024 Communication on EU enlargement policy COM(2024) 690 final, oktober 2024, s. 16.17

⁷ EU-kommissionen, Status of Environment and Climate in the Western Balkans, second edition, 2024, s. 5

Politiska spänningar mellan och inom länderna bestod, särskilt mellan Kosovo och Serbien. Polariseringen i regionen ökade, samtidigt som Ryssland och Kina behöll sitt inflytande. Trots detta förblev en majoritet av befolkningen positiv till regionalt samarbete. EU-kommissionen betonade vikten av goda grannförbindelser och framhöll att olösta gränstvister, historiska konflikter och rättvisa för krigsbrottsoffer fortsatt utgjorde stora hinder för utvecklingen.⁸ Konsekvenserna av USA:s biståndspolitik under Trump-administrationen kan komma att få stor påverkan på maktbalansen framöver, inklusive att eventuellt lämna ett större inflytande åt Kina och Ryssland.

Turkiets återhämtning efter jordbävningsskatastrofen 2023 fortsatte, med indirekta effekter på västra Balkan, där Turkiet är en viktig handelspartner.

Sammanfattningsvis präglades 2024 av ekonomiska utmaningar, behovet av stärkta reformer för EU-närmande i synnerhet avseende demokrati och rättsstatens principer samt en alltför långsam övergång till en grön ekonomi.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

EU-kommissionen var fortsatt den största givaren till regionala program och stödet gick till de flesta sektorer med fokus på EU-närmandet. Det förekom ingen strukturerad givarsamordning av stödet på den regionala nivån även om samordning sker exempelvis kring den gröna agendan och till investeringsramverket för västra Balkan, Western Balkans Investment Framework (WBIF). Sidas bedömning är att samarbetet med framförallt EU-kommissionen kan utvecklas kring de regionala frågorna. Under året har Sida tagit vissa initiativ i den riktningen. Den regionala portföljen innehöll inga EU-delegerade medel och inga Team Europe Initiative (TEI) insatser. WBIF finansierade ett flertal Global Gateway projekt. Sida var genom WBIF med och finansierade ett av dessa projekt för vatten och sanitetsinfrastruktur i Montenegro.

Sida samarbetade med andra svenska myndigheter för reformer på västra Balkan, nämligen Naturvårdsverket, SMHI och Arbetsförmedlingen.⁹ Fördjupad dialog för att hitta synergier och fördjupat samarbete med Folke Bernadotteakademien och Svenska Institutet, genomförare av strategin, har skett under året. Vidare har diskussioner med Kommerskollegium och Swedac tillsammans med SIS inletts för att se på vilket sätt samarbetet inom handel och bistånd kan stärkas med lärdomar från samarbetet i Östeuropa. Ett konkret exempel på synergier mellan handel och bistånd är samarbetet med Volvo Group inom ramen för RECONOMY-programmet som påbörjades 2024.¹⁰

USAID var en stor givare i regionen. Givet utvecklingen i början av 2025 och pausandet av USAID:s verksamhet är konsekvenserna något som behöver tas hänsyn till framöver. Storbritanniens Foreign, Commonwealth and Development Office (FCDO) hade regionala fönster för västra Balkan med fokus på samhällsstyrning, säkerhetsfrågor och fredsbyggande samt jämställdhet. Nederländernas fond MATRA för stöd inom demokrati och mänskliga rättigheter bland annat till kandidatländer (dvs inklusive till Turkiet) hade visst stöd genom partner som arbetar regionalt. Schweiz har bilateralt samarbete med fem av de sex länderna på västra Balkan och är en viktig aktör även om de inte har regionala program. Den österrikiska utvecklingsmyndigheten, ADA, har stöd till regionala program,

⁸ EU-kommissionen, 2024 Communication on EU enlargement policy COM(2024) 690 final, oktober 2024, s. 16-17

⁹ Insats 14286 för Naturvårdsverket och SMHI och insats 14710 för Arbetsförmedlingen där AF är en partner till Helvetas inom RECONOMY-programmet.

¹⁰ Insats 14710, RECONOMY-programmet

bland annat ett inom jämställdhetsbudgetering, en insats som Sida-finansierar. Tyskland är en stor aktör bilateralt, även som genomförare genom GiZ.

2.3 Resultat från andra strategier, synergier och samordning

Tabell 4. Utfall per land/region (topp 8) 2024

Land/region	Utfall, mnkr
Västra Balkan, regionalt	57,6
Serbien	14,0
Bosnien-Hercegovina	12,7
Nordmakedonien	12,6
Kosovo	11,4
Albanien	8,6
Montenegro	8,1
Europa, regionalt	5,1

Tabellen visar hur det regionala stödet till regionen har fördelats inom regionen. Majoriteten av stödet handlar om enbart regionala frågor och samordning, varför västra Balkan regionalt hamnar i toppen av tabellen. Däremot kommer andelar av det regionala stödet specifika länder till del där utfallet till Serbien är högst. Turkiet, som inte finns med i tabellen men som är en del av reformstrategin, var det land som fick minst andel av den regionala portföljen med cirka 2 mnkr. Då Sidas strategigenomförande med Turkiet begränsades till det civila samhället inom stödområdet för mänskliga rättigheter och demokrati, fanns mindre utrymme att inkludera Turkiet i de regionala insatserna. Utöver länderna i regionen nådde stödet även bortom västra Balkanregionen, då ett par regionala insatser för västra Balkan inkluderar bredare påverkansarbete och har viss verksamhet i Ukraina och Moldavien.

Det fanns starka synergier mellan landprogram och de regionala programmen inom reformstrategin. Till exempel bidrog stöd till nätverk inom det civila samhället, där även bilaterala partnerorganisationer ingick, till att organisationer kunde samordna sitt påverkansarbete och sina budskap, vilket ledde till bättre förståelse, mer uppmärksamhet och större genomslag för frågor som drevs.¹¹ Vidare bidrog stödet genom RECONOMY-programmet att processer på landnivå fångades upp, vilket ger förutsättningar för systemstärkande förändringar på regional nivå kring jobbskapande och den "gröna" ekonomin, exempelvis inom cirkulär ekonomi.¹² Sida strävar kontinuerligt efter att ytterligare stärka samordningen och därmed synergier mellan den regionala portföljen och landportföljerna. Detta framförallt utifrån det regionala mervärdet som till stor del handlar om att bidra till en positiv utveckling av regionalt samarbete kopplat till rättvis och inkluderande grön omställning. Regionalt samarbete och stöd till strategiska regionala aktörer kan utgöra ett viktigt komplement till det bilaterala utvecklingssamarbetet.

¹¹ Insats 15515, Narrativ rapport från samarbetspartner: First annual narrative report, september 2024, s 11. Dokumentnummer: 22/001674-55

¹² Insats 14710, RECONOMY-programmet, HELVETAS, Semi-annual Narrative Report 2024, s. 6, Dox 22/000659-279

Stöd via strategierna för bland andra hållbar social utveckling, det civila samhället, fred, säkerhet och stabilisering, samt för innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling når alla västra Balkan. Ett resultatexempel som haft bäring på regional nivå är stöd till fredsdiallog och medling, via den globala strategin för fred, säkerhet och stabilisering, som bland annat arbetar med normaliseringsdialogen i Serbien och Kosovo. Stödet har bidragit till dialogprocesser med politiska aktörer och samarbete mellan miljöorganisationer på olika sidor, vilket har underlättat för EU att kartlägga en väg framåt i normaliseringssamtalen mellan Serbien och Kosovo.¹³

Strategiarbetet samordnar och skapar synergier med Sidas garantiverksamhet och arbete för katalytisk utvecklingsfinansiering. Under året fortsatte förhandlingarna med en motpart om en regional garanti med fokus på minskade koldioxidutsläpp och gröna investeringar.

2.4 Lokalt ägarskap

Det finns ingen tydlig och allomfattande regional plan men i tabellen nedan görs kopplingen till Southeast Europe 2030 Strategy (SEE2030). Denna strategi är beslutad av länderna i sydöstra Europa, inklusive länderna på västra Balkan. Den mellanstatliga organisationen Regional Cooperation Council (RCC) har mandatet att implementera strategin. RCC finansieras i huvudsak av EU och dess medlemsstater samt länderna i regionen.

Arbetet omfattar bland annat att stötta länderna i deras genomförande av den gemensamma regionala marknaden (Common Regional Market, CRM) och den gröna agendan för västra Balkan (Green Agenda for the Western Balkans, GAWB), två initiativ som togs vid toppmötet i Sofia 2020. Den gemensamma regionala marknaden syftar till att stärka den ekonomiska integrationen i regionen samt till att öka konkurrenskraften och investeringar genom att harmonisera regler och standarder med EU. Den gröna agendan syftar till att främja grön omställning och är i linje med EU:s gröna giv med målet att uppnå koldioxidneutralitet till 2050. Agendan omfattar flera områden, inklusive klimatåtgärder, hållbar energi, hållbara transporter, cirkulär ekonomi, avfallsminskning, hållbart jordbruk och skydd av natur och biologisk mångfald. Prioriteringarna för båda initiativen är samstämmiga med strategimålen i reformagendan.

Tabell 5. Strategimål och regionens prioritering enligt Southeast Europe 2030 Strategy

Strategimål	Regionens prioritering
1.1 Stärkt demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer	Improving equal access to and quality of justice and public services in SEE (priority 10)
1.2 Stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande, ökad transparens och minskad korruption.	Improving equal access to and quality of justice and public services in SEE (priority 10)
1.3 Stärkta förutsättningar för ett jämställt samhälle	Facilitating access to education and supporting improvement of its quality (priority 8)
2.1 Stärkta förutsättningar för inkluderande försoningsprocesser samt konflikt- och våldsförebyggande arbete	Facilitating access to education and supporting improvement of its quality (priority 8)

¹³ Insats 13907, Resultatexempel från Centre for Humanitarian Dialogue, dokumentnummer 24/001615-12

3.1 Minskad miljö- och klimatpåverkan samt hållbar förvaltning och hållbart nyttjande av naturresurser	Promoting investment, research and innovation in renewable energy to increase the share of carbon free energy supply and improve energy efficiency (priority 2) Enhancing capacity to improve detection and risk reduction of natural disasters to minimize their impact on economic growth (priority 3)
3.2 Ökad motståndskraft mot klimatförändringar och stärkta förutsättningar för skydd, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och ekosystem	Improving access to and quality of environment/sanitation services and affordable, safer and healthier housing (priority 11)
4.1 Förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor	Better utilisation of human capital potential of the SEE Region (priority 6) Facilitating access to education and supporting improvement of its quality (priority 8)
4.2 Stärkta förutsättningar för öppna ekonomier som integreras i regionala, EU:s och internationella värdekedjor och marknader	Promoting economic growth through trade creation, sustainable and responsible tourism and enhancing transport connectivity (priority 1) Reducing digital divide through better broadband connectivity, development of digital skills and accelerated digitalisation of industry and public services (priority 4) Enhancing public-private sector partnership and role of financial sector/financing for development for the implementation of SDGs in SEE (priority 5) Supporting diaspora to promote economic activity in the SEE Region (priority 7)

Under året tillkom tillväxtplanen för västra Balkan, EU Growth Plan for the Western Balkans, som antogs av EU-kommissionen i november 2023 och vars prioriteringar är; i) integration i EU:s inre marknad, ii) främjande av regionalt ekonomiskt samarbete, iii) fördjupande av EU-relaterade reformer för att bättre anpassa sig till EU:s standarder och praxis, och iv) ökad föranslutningsfinansiering genom att ge mer ekonomiskt stöd för att påskynda den socioekonomiska utvecklingen i västra Balkan och därmed påskynda EU-närmandet. Fem av de sex länderna på västra Balkan fick sina reformagendor för tillväxtplanen godkända i oktober 2024 vilket möjliggör tillgång till medel från reform- och tillväxtfaciliteten (Reform and Growth Facility).¹⁴

3. Resultatredovisning¹⁵

3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

3.1.1 Analys av portföljen, inklusive integrering av perspektiven¹⁶

Tabell 6. Utfall och antal insatser per strategimål

¹⁴ EU-kommissionen, Commission approves Reform Agendas of Albania, Kosovo, Montenegro, North Macedonia and Serbia, paving way for payments under the Reform and Growth Facility, 23 oktober 2024. Hämtad från ECs hemsida 18 februari, 2025

¹⁵ I kapitlet används begreppet "utfall". Med utfall avses utbetalade medel minus återbetalade medel.

¹⁶ De perspektiv som ingår är fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv samt de tre tematiska perspektiven: ett jämställdhetsperspektiv, ett miljö- och klimatperspektiv och ett konfliktperspektiv. Integrering av dessa redovisas mot bakgrund av att detta varit ett krav i den styrning som varit aktuell under rapporteringsperioden.

Strategimål	Utfall, mnkr	Antal Insatser
WB2021a1 - VB: Stärkt demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer	30,6	8
WB2021c1 - VB: Minskad miljö- och klimatpåverkan samt hållbar förvaltning och hållbart nyttjande av naturresurser	24,2	6
WB2021d1 - VB: Förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor	18,2	4
WB2021a3 - VB: Stärkta förutsättningar för ett jämställt samhälle	18,0	7
WB2021a2 - VB: Stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande, ökad transparens och minskad korruption.	17,6	5
WB2021c2 - VB: Ökad motståndskraft mot klimatförändringar och stärkta förutsättningar för skydd, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och ekosystem	8,7	3
WB2021b1 - VB: Stärkta förutsättningar för inkluderande försoningsprocesser samt konflikt- och våldsförebyggande arbete	7,6	4
WB2021d2 - VB: Stärkta förutsättningar för öppna ekonomier som integreras i regionala, EU:s och internationella värdekedjor och marknader	7,4	2
<i>*Notera att en insats kan ha flera strategimål. Antalet insatser i denna tabell går därmed inte att jämföra med övriga tabeller.</i>		

De flesta insatser bidrog till flera strategimål och många även till flera stödområden vilket är ett resultat av ambitionen att arbeta med synergier. Både flest antal insatser och störst andel medel har använts till insatser som bidrar till målet om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. De andra två strategimålen inom samma stödområde (jämställdhet samt ansvarsutkrävande/antikorruption) hamnar också högt upp på listan, vilket gjorde stödområdet för mänskliga rättigheter och demokrati och dess mål, i likhet med 2023, till det största i portföljen under 2024 med cirka 50 procent av totalen. Cirka en fjärdedel av portföljens medel (32,9 mnkr) bidrog till målet om minskad miljö- och klimatpåverkan. Det andra strategimålet under miljö och klimat hade dock betydligt mindre andel medel allokerat. Ytterligare en femtedel av portföljens budget (25,6 mnkr) allokerades till strategimål under området inkluderande ekonomisk utveckling. Det andra målet i betydligt mindre utsträckning. Totalt fyra insatser bidrog med 7,6 mnkr till målet om inkluderande försoningsprocesser, våld- och konfliktförebyggande.

Tabell 7. Utfall och antal insatser per globalt mål
(Agenda 2030), 2024

Land	Utfall, mnkr	Antal Insatser
5 - Jämställdhet	65,9	5
16 - Fredliga och inkluderande samhällen	62,3	6
10 - Minskad ojämlikhet	58,8	5
13 - Bekämpa klimatförändringarna	39,0	5
1 - Ingen fattigdom	36,1	2
8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	32,5	3

11 - Hållbara städer och samhällen	21,9	2
3 - Hälsa och välbefinnande	18,2	1
7 - Hållbar energi för alla	11,2	2
6 - Rent vatten och sanitet för alla	8,8	1
15 - Ekosystem och biologisk mångfald	8,8	1
17 - Genomförande och globalt partnerskap	5,1	1
<i>*Notera att en insats kan ha flera SDG-mål. Antalet insatser i denna tabell går därmed inte att jämföra med övriga tabeller.</i>		

Det vanligaste målet som portföljens insatser anges bidra till är jämställdhet (SDG 5). Fredliga och inkluderande samhällen (SDG 16) som inkluderar indikatorer till institutionsutveckling, vilket flera av portföljens insatser handlar om, är det näst vanligaste. Målet om minskad ojämlikhet (SDG 10) är också vanligt. Andra SDG:er som portföljens insatser bidrar till i ganska hög utsträckning finns inom klimat- och miljöområdet samt inkluderande ekonomisk tillväxt. Två insatser bedöms bidra till målet om ingen fattigdom. De flesta av insatserna i portföljen bidrar dock till fattigdomsminskning indirekt, till exempel genom institutionsutveckling och inkluderande och miljömässigt hållbar ekonomisk utveckling som i sin tur är viktiga för EU-närmandet.

Tabell 8. Utfall per partnerkategori, 2024

Partnerkategori	Utfall, mnkr	Procent
Icke-statliga organisationer (NGOs) och civilsamhälle	60,2	45,5 %
Multilaterala organisationer	35,9	27,1 %
Offentlig-privat samverkan (PPPs) och nätverk	27,8	21,0 %
Offentliga institutioner	7,6	5,8 %
Universitet, högskola eller annan akademisk institution, forskningsinstitut eller tankesmedja	0,8	0,6 %

Sida strävar efter att stödja organisationer, aktörer och nätverk med förankring i regionen eftersom det antas ha större potential att ge bestående resultat. Portföljen innehöll störst andel stöd till NGO:er och civilsamhället, däribland både lokala organisationer och internationella organisationer som ger stöd till lokala organisationer. Stöd via multilaterala organisationer handlade främst om IUCN, UN Women och EBRD. Offentligt-privat samverkan (PPP) och nätverk syftar på stöd som involverar samverkan med näringslivet.

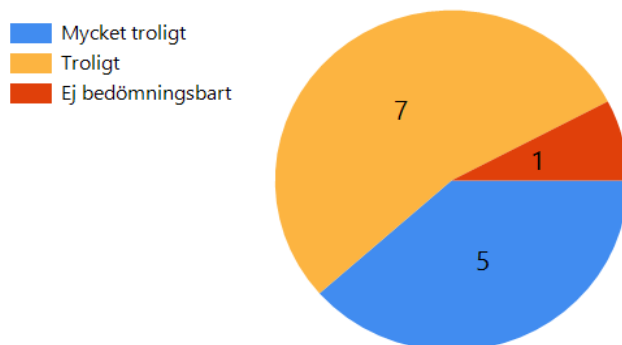
Tabell 9. Policymarkörer, 2024

Markörer	Andel delsyfte	Andel huvudsyfte
Miljö- och klimat	17,6 %	28,9 %
Jämställdhet	27,2 %	22,5 %
Konflikt	18,7 %	0,0 %

Sida strävar i den regionala portföljen efter en integrerad ansats där varje insats bidrar till flera mål och beaktar flera perspektiv. Fattigheds- och rättighetsperspektiven är grundläggande för allt stöd.

Stöd till fattigdomsminskning sker främst indirekt genom att stödja reformer som gynnar befolkningen. Miljö och klimat är en central fråga i dialogen med partners. Jämställdhet är en annan viktig fråga, där Sida i dialogen betonar vikten av jämställdhetsanalys och att beakta olika gruppers förutsättningar. Konfliktperspektivet bedöms i alla insatser, och de flesta insatser inom den regionala portföljen innebär att aktörer från olika länder i regionen möts och utbyter erfarenheter och kunskap, vilket syftar till konfliktförebyggande.

Diagram 1. Sannolikheten att insatserna under strategin når sina mål

Diagrammet indikerar att insatserna går bra eller mycket bra, att de bidrar till resultat och förändringar och bedöms nå sina mål. Utifrån att insatserna har valts för att bidra till målen i strategin finns skäl att anta att Sidas arbete bidrar till strategimålen i någon mån. Den insats som uppges vara "ej bedömningsbart" gäller Western Balkan Investment Framework (WBIF) som är ett finansieringsramverk som fylls på och godkänner nya projekt löpande utan ett specifikt slutdatum.

3.1.2 Sammanfattande resultatanalys på strateginivå

Den regionala portföljen fokuserar på en rättvis grön omställning för hållbara och motståndskraftiga samhällen med EU som mål. Sida stödjer regionalt samarbete och strategiska aktörer för att stärka reformer, hantera handel, miljöförstöring och konflikter. Genom erfarenhetsutbyte och nätverk minskar spänningar, och samarbetet på västra Balkan och i Turkiet stärker ländernas EU-förberedelser. Sida samarbetar med en rad olika aktörer såsom civilsamhället, privata sektorn, myndigheter, internationella organisationer och utvecklingsbanker.

Sida bedriver normativ dialog främst via samarbetspartners, vilket gett genomslag i regionen och EU. Stödet till kvinnorättsrörelsen har stärkt jämställdhetsfrågor på EU-nivå. Genom Bankwatch har lokala miljöorganisationer på västra Balkan fått en röst i EU och dialog med EBRD och EIB. UNICEF och partners har påverkat EU:s arbete med luftföroreningars hälsoeffekter på barn, särskilt vid uppdateringen av luftdirektivet.

Sida har bidragit till att mobilisera engagemang och resurser för en grön omställning bland annat genom RECONOMY-programmet.¹⁷ Förberedelserna för en garanti till en grön fond fortgick under 2024 och väntas mobilisera ytterligare kapital.¹⁸

EU är tongivande som aktör och givare på regional nivå. Sidas stöd kan komplettera och bana väg för stöd i viss utsträckning. Sidas fokus på stöd till aktörer som arbetar på regional nivå, och som har förankring i regionen, är ett viktigt bidrag till förändring och för att stärka dessa aktörer. I tider då allt

¹⁷ Insats 14710, RECONOMY-programmet

¹⁸ Insats 16655, Finance in Motion Green for Growth Fund guarantee: EaP & WB

fler givare öronmärker sitt stöd för specifika projekt kan Sidas mer generella stöd bidra till att stärka dessa regionala organisationer och nätverk som aktör på en internationell arena. Beroende på effekterna av USA:s ändrade biståndspolitik kan dynamiken förändras.

En viktig lärdom från strategigenomförandet är att det krävs tid för att identifiera det regionala mervärdet och samordna insatser med det som stöds på bilateral nivå – både av Sverige och andra aktörer. På regional nivå saknas en tydlig motpart eller fastställda prioriteringar för samarbetet, till skillnad från det bilaterala samarbetet där en regering, med sina nationella planer och budget, kan fylla den rollen. Även om den mellanstatliga organisationen RCC delvis fyller denna funktion kvarstår skillnaden. Slutligen kan förändringar i biståndspolitik hos en betydande aktör, såsom USA, samt geopolitiska utvecklingar i omvärlden få stor påverkan. Dessa faktorer bör inte underskattas, och anpassningar av strategigenomförandet kan komma att krävas.

3.2 Analys och redovisning av resultat per strategimål (inklusive trafikljus)

3.2.1 Tematiskt område 1: Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet

Mål 1.1: Stärkt demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen i regionen som helhet under en längre period varken har gått framåt eller bakåt; ett slags status quo som man även kan hävda utgör en svagt nedåtgående trend när så få framsteg görs. För enskilda länder går det dock att se skillnad. Enligt EU-kommissionens utvidgningsrapporter¹⁹ gjorde Montenegro framsteg för EU-närmandet under året, inklusive kring demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Utvecklingen i Turkiet, Serbien och Bosnien och Hercegovina, däremot, gick bakåt, särskilt kring oberoende media, yttrandefrihet och det civila samhällets möjlighet att verka. Stora studentprotester i Serbien i slutet av 2024 och början av 2025 gav dock nytt hopp till folkets möjligheter att påverka utvecklingen.²⁰

En genomgående trend bland länderna på västra Balkan var fortsatt den svaga efterlevnaden av lagar, åtaganden och policys för upprätthållandet och stärkandet av de mänskliga rättigheterna. Länderna gjorde under året inte tillräckligt för att åtgärda EU:s rekommendationer kring grundläggande rättigheter; för alla länder utom Montenegro låg samma rekommendationer kvar som året innan, enligt EU-kommissionen. Kränkningar av yttrandefrihet, hot och våld mot aktivister och ökande utmaningar för mötesfrihet utgjorde de största orosmolnen för utrymmet för det civila samhället att verka, och var särskilt aktuellt i Bosnien och Hercegovina, Serbien och Turkiet.²¹ Lagförslag i likhet med den så kallade ryska agentlagen har återigen lagts fram i Turkiet, Serbien och Republika Srpska i Bosnien och Hercegovina.²² Ingen lag har beslutats ännu men då lagförslagen återkommer bedömer Sida och många andra det som en oroande trend. Statlig inblandning i det civila samhällets verksamhet var ett växande problem, till exempel fortsatta granskningar och

¹⁹ European Commission: Communication on the Enlargement Process 2024, oktober 2024

²⁰ AP: Serbia's protesting students and supporters of the president hold parallel rallies as tensions spike, 15 februari 2025. Artikel hämtad 20 februari 2025.

²¹ Bosilkova-Antovska, A.: Monitoring Matrix on Enabling Environment for Civil Society Development Regional Report: Western Balkans and Türkiye 2023, s 9. Balkan Civil Society Development Network, Skopje, October 2024

²² Transparency International: CPI 2024 for Eastern Europe & Central Asia: Vicious cycle of weak democracy and flourishing corruption. Nyhetsartikel från Transparency International:s hemsida hämtad 13 februari 2025

revisioner mot kritiska organisationer. Relationen mellan regeringar och civilsamhälle försämrades generellt i regionen, vilket begränsade civilsamhällets möjligheter till konstruktivt deltagande i dialog och policyskapande.²³

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är väl sammansatt. Vid tidpunkten för denna rapport fanns nio insatser som på olika sätt bidrog till målet. Stödet syftade till att stärka inkludering och meningsfullt deltagande på nationell nivå som kan leda till en gemensam förändring i regionen. Detta genom att stödja nätverk och plattformar på regional nivå för samverkan och utbyte, både inom offentlig sektor som inom civilsamhället. Sida bedömer att detta är än mer relevant i ljuset av oroande utveckling för det demokratiska utrymmet.

Sida bedömer att stödet till det civila samhället har haft ett regionalt mervärde, där organisationer från olika länder genom samarbete i regionala nätverk kunde samordna sitt påverkansarbete och sina budskap. Det ledde till bättre förståelse, mer uppmärksamhet och större genomslag för frågor som drevs. Till exempel har Balkan Civil Society Development Network (BCSDN) och deras medlemmar drivit frågor om civilsamhällets inkludering i EU-närmandeprocessen. Det bidrog till att Europeiska Ekonomiska och Sociala Kommittén (EESC) under 2024 initierade ett initiativ för att möjliggöra formell representation av civilsamhällesorganisationer från utvidgningsländerna.²⁴ Ett annat exempel på det regionala mervärdet är hur det regionala nätverkandet och gemensamma påverkansarbetet kraftsamlade kring frågan om agentlagen i Republika Srpska i Bosnien och Hercegovina, som var aktuell för beslut i början av 2024. Det samordnade påverkansarbetet antas delvis ha påverkat utfallet att lagen då inte antogs.²⁵

Sidas partner European Roma Rights Centre (ERRC) har efter många års arbete kunnat se positiva resultat avseende segregering av romska barn i skolor, genom arbete i flera länder och gentemot olika aktörer.²⁶ Bland annat ledde en rättstvist som ERRC drev inför Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter till krav på regeringar att utveckla ytterligare och mer detaljerade integrationsplaner för skolor i Albanien och Nordmakedonien. Det fanns dock fortsatta utmaningar i att få myndigheter att erkänna diskriminering och det fanns flera exempel på rättsprocesser som inte fann något fall av diskriminering mot romer.²⁷

Mål 1.2: Stärkta förutsättningar för ansvarsutkrävande, ökad transparens och minskad korruption

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen är något negativ men inte till den grad att trafikljuset är rött. Korruption fortsatte att utgöra ett av de svåraste problemen i regionen och det största hindret för reformer och utveckling. Korruptionsindex var över lag oförändrat för länderna i regionen, förutom

²³ Bosilkova-Antovska, A.: Monitoring Matrix on Enabling Environment for Civil Society Development Regional Report: Western Balkans and Türkiye 2023, s 11. Balkan Civil Society Development Network, Skopje, October 2024

²⁴ Insats 15515, Narrativ rapport från samarbetspartner: First annual narrative report, september 2024, s 11. Dokumentnummer: 22/001674-55

²⁵ Ibid. samt insats 15515, Narrativ rapport från samarbetspartner: First annual narrative report, september 2024, s 12. Dokumentnummer: 22/001674-55

²⁶ Insats 14239. Rapport: What was the impact of the ERRC's work in 2023? s 1. Dokumentnummer: 20/001015-99

²⁷ Insats 14239. Rapport: 20240814_SIDA_Legal_Work_2023_final, Dokumentnummer 20/001015-99

några små justeringar (Albanien upp 5 placeringar, Kosovo upp 3 placeringar. Montenegro och Nordmakedonien samma placering som förra året. Bosnien och Hercegovina, Serbien och Turkiet är de länder som ligger lägst i rankingen och som även har fått sämre resultat än förra året.).²⁸ Serbien lyfts fram som ett land att hålla extra koll på givet den negativa utvecklingen.²⁹

Kännetecknande för regionen var att media inte var oberoende. Detta var ett område där minst framsteg skedde under det senaste året, enligt EU.³⁰ Situationen för den oberoende media som fanns, i synnerhet granskande journalistik, var fortsatt oroande, och flera nya attacker mot oberoende journalister har rapporterats, inklusive munkavleprocesser.³¹ Enligt Press Freedom Index 2024 sjönk alla länder utom Nordmakedonien och Turkiet i världsranking. Montenegro var högst rankad av länderna medan Turkiet låg lägst. Kosovo och Bosnien sjönk mest med 19 respektive 17 placeringar.³²

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är väl sammansatt. Sju insatser bidrar till målet. Stödet går till nätverk, främst inom det civila samhället, som arbetar för ökad insyn, transparens och ansvarsutkrävande, inklusive till oberoende media.

Nätverk som Sida har samarbetat med har uppmärksammat den ökande problematiken med så kallade SLAPP eller munkavleprocesser för att tysta journalister och aktivister. Nätverket Balkan Civil Society Development Network (BCSDN) har startat ett nätverk för oberoende journalister och civilsamhällesaktörer för att samarbeta, dela information och stötta varandra kring frågan. Nätverket har upprättat ett register för SLAPP i regionen. I detta har BCSDN samarbetat med en annan av Sidas partnerorganisationer, BIRN Hub, vilket stärkt det regionala samarbetet och det gemensamma arbetet. Detta har bidragit till att öka medvetenheten om problemen hos allmänheten, media och policyaktörer. Till exempel har arbetet bidragit till att ett utkast till lag om medborgarinitiativ och skydd av medborgare och aktivister i Bosnien och Hercegovina integrerat skydd mot just potentiella munkavleprocesser.³³

Ett annat resultatexempel för ökat ansvarsutkrävande kommer från arbetet med jämställdhetsbudgetering i regionen, där UN Women har stöttat nationella revisionsmyndigheter i regioner att belysa jämställdhetsaspekter samt göra särskilda jämställdhetsrevisioner. Rekommendationerna från dessa revisioner är ett viktigt formellt instrument för ansvarsutkrävande för jämställdhet.^{34 35}

²⁸ Transparency International, Corruption Perception Index Data (CPI) 2024, Februari 2024

²⁹ Transparency International: CPI 2024 for Eastern Europe & Central Asia: Vicious cycle of weak democracy and flourishing corruption. Nyhetsartikel från Transparency International:s hemsida hämtad 13 februari 2025

³⁰ European Commission: Communication on the Enlargement Process 2024, oktober 2024, s 8.

³¹ Bosilkova-Antovska, A.: Monitoring Matrix on Enabling Environment for Civil Society Development Regional Report: Western Balkans and Türkiye 2023. Balkan Civil Society Development Network, Skopje, October 2024

³² Reporters Without Borders: Press Freedom Index 2024. Hämtad från Reporters Without Border:s hemsida den 17 februari 2024

³³ Insats 15515, Narrativ rapport från samarbetspartner: First annual narrative report, september 2024, s 6. Dokumentnummer: 22/001674-55

³⁴ Insats 12971. Årsrapport: Transformative Financing for Gender Equality Towards More Transparent, Inclusive and Accountable Governance in the Western Balkans Report Number # 4. UN Women, juli 2024 s 18-19. Dokumentnummer: 19/000682-97

³⁵ Reserapport, Travel report Tirana dec 2024 (12971). Dokumentnummer: 19/000682-115

Mål 1.3: Stärkta förutsättningar för ett jämställt samhälle

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen fortsatt gick svagt åt fel håll, även om det även fanns positiva tendenser. I flera länder uppgraderades policys och lagar kring könsrelaterat våld till att i högre utsträckning vara harmoniserade med Istanbulkonventionen.³⁶ Förutsättningar för jämställdhetsbudgetering har stärkts i flera länder i samband med reformer och åtgärder kring offentlig finansiell styrning.³⁷ Perioden kännetecknades dock av svårare förutsättningar för jämställdhet, där till exempel lagförslag för jämställdhet med progressivt språk har dragits tillbaka.³⁸ Flera aktörer vittnar om att antigenusrörelsen har blivit ännu mer framträdande i regionen. Attacker mot kvinnorätsaktivister, hbtq-aktivister och journalister som var kvinnor förekom fortsatt och det blev svårare för kvinnorätsorganisationer och hbtq-organisationer att verka.³⁹

Över lag kännetecknades perioden även av att länderna gjorde för lite för att förbättra jämställdheten.⁴⁰ Regionen hade fortsatt höga siffror när det gäller femicid och våld mot kvinnor.⁴¹ Det är ett fortsatt problem i regionen att det offentliga inte tar ansvar för att skydda kvinnor mot våld; de få kvinnojourer som finns drevs fortsatt primärt av aktörer från det civila samhället och med en begränsad budget.⁴² Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden varierade mellan länderna men var över lag fortsatt lågt jämfört med män, i synnerhet för unga kvinnor med kort utbildning.⁴³ Ansvar för omsorgsarbete i hemmet utgjorde fortsatt ett stort hinder för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.⁴⁴ I fråga om kvinnors deltagande i politiken var situationen liknande med över lag lågt eller mycket lågt deltagande för kvinnor jämfört med män, vilket syntes bland annat i de val som hölls under 2024 i Bosnien och Hercegovina, Nordmakedonien och Serbien.⁴⁵

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är väl sammansatt. Åtta insatser bidrog på olika sätt till målet. Stödet har övergripande syftat till att stärka inkluderingen av kvinnor och flickor i EU-närmandeprocessen och den gröna omställningen genom regionalt utbyte och nätverkande. Tydliga kopplingar fanns till andra delar av strategin; samma insats har ofta bidragit till flera strategimål. Till exempel har RECONOMY-programmet, som bland annat syftar till att stärka sysselsättning i regionen, arbetat för att inkludera fler kvinnor och ungdomar på arbetsmarknaden. Under 2024 bidrog programmet till att 3823 kvinnor och ungdomar (varav 584 unga män) fick heltidssysselsättning.⁴⁶

³⁶ European Commission, Communication on the Enlargement Process 2024, oktober 2024, s 9

³⁷ European Commission, Albania 2024 Report, oktober 2024, s 39. European Commission, Serbia 2024 Report, oktober 2024, s 26. European Commission, North Macedonia 2024 Report, oktober 2024, s 25

³⁸ European Commission, Serbia 2024 Report, oktober 2024, s 36. European Commission, North Macedonia 2024 Report, oktober 2024, s 38

³⁹ Kvinna till Kvinna, Women's Rights in the Western Balkans 2024, november 2024, s 46

⁴⁰ European Commission, Communication on the Enlargement Process 2024, oktober 2024, s 9

⁴¹ Kvinna till Kvinna, Women's Rights in the Western Balkans 2024, november 2024, s 8

⁴² European Commission, Communication on the Enlargement Process 2024, oktober 2024, s 9

⁴³ World Bank Group. Western Balkans Regular Economic Report No. 26, Fall 2024: Retaining the Growth Momentum. Oktober 2024, s 30-31

⁴⁴ Kvinna till Kvinna, Women's Rights in the Western Balkans 2024, november 2024, s 29

⁴⁵ ODIHR, Election Observation Mission Final Report Serbia, juni 2024, s2. ODIHR, Election Observation Mission Final Report North Macedonia, september 2024, s 2. ODIHR, Bosnia and Herzegovina Local Elections Preliminary Conclusions, oktober 2024, s 2.

⁴⁶ Insats 14710, HELVETAS, 250211 Preliminary results- RECONOMY WB+WaP, Dokumentnummer: 22/000659-322

Sidas stöd till jämställdhetsbudgetering i regionen, genom UN Women, har fortsatt att bidra till stärkt kapacitet och bättre förutsättningar för jämställdhetsbudgetering hos ansvariga institutioner. Stödet har stegvis bidragit till att länderna i högre utsträckning använder jämställdhetsbudgetering i offentlig sektor. Till exempel har antalet kommuner som har policys på plats för att implementera jämställdhetsbudgetering ökat. 2023 var siffran uppe i 70 kommuner jämfört med 2020 då samma indikator var 16.⁴⁷ En utmaning med arbetet var avsaknad av nödvändiga reformer av den offentliga finansiella styrningen, särskilt i Bosnien och Hercegovina och Kosovo, vilket hindrade möjligheter att utveckla jämställdhetsbudgetering.⁴⁸

Sidas stöd till kvinnorrättsorganisationer och organisationer som arbetar för jämställdhet var en fortsatt viktig del av portföljen. Stödet har bland annat bidragit till EU:s policyarbete i frågor som grundläggande rättigheter och jämställdhet, då det möjliggör uppföljning och analys av situationen för bland annat utrymmet för civilsamhället och kvinnors rättigheter. Civilsamhällesaktörerna använder detta i sitt påverkansarbete, och deras rekommendationer har tagits in i EU:s landrapporter.⁴⁹ Arbetet genom nätverk har gett ringar på vattnet då enskilda organisationer som är del av olika nätverk stärker budskapen från respektive nätverk. Till exempel har Kosovo Women's Network framfört ståndpunkter till EU-aktörer inom ramen för Kvinna till Kvinna EU-påverkansprogram⁵⁰ som har arbetats fram inom projektet Gender Budget Watchdog Network om jämställdhetsbudgetering^{51, 52}

3.2.2 Tematiskt område 2: Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 2.1: Stärkta förutsättningar för inkluderande försoningsprocesser samt konflikt- och våldsförebyggande arbete

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingstrenden inte har någon tydlig riktning, även om det finns tecken på en negativ trend. Enligt The Global Peace Index 2024 har inte någon väsentlig förflyttning skett jämfört med 2023 vad gäller nivåer av fred i västra Balkan och Turkiet.⁵³ Den EU-faciterade Pristina-Belgrad dialogen är fortfarande aktiv men inga tydliga framsteg har gjorts. Efter det nationella valet i Kosovo 9 februari 2025 har den så viktiga relationen med USA fått sig en törn efter uttalanden från USA om att Presidenten Albin Kurti är en oberäknelig partner och att relationerna länderna emellan aldrig varit sämre.⁵⁴ Oroligheter i Serbien i form av massiva folkliga anti-korruptionsprotester mobiliserade 10,000-tals människor för att visa sitt missnöje mot regeringen efter att 15 personer dödats efter ett ras av ett tak vid en tågstation. Serbiens premiärminister tvingades avgå som ett resultat av protesterna, och även presidenten är satt under hård press. Sociala protester och spänningar såväl

⁴⁷ Insats 12971 Årsrapport: Transformative Financing for Gender Equality Towards More Transparent, Inclusive and Accountable Governance in the Western Balkans Report Number # 4. UN Women, juli 2024 s 6. Dox: 19/000682-97 samt resultatlogg Project_LogFramewithresults FINAL Aug 2024. Dokumentnummer: 19/000682-116

⁴⁸ Insats 12971 Årsrapport: Transformative Financing for Gender Equality Towards More Transparent, Inclusive and Accountable Governance in the Western Balkans Report Number # 4. UN Women, juli 2024. Dokumentnummer: 19/000682-97

⁴⁹ Insats 15515, Narrativ rapport: First annual narrative report, september 2024, s 6. Dokumentnummer: 22/001674-55.

⁵⁰ Insats 14367, Kvinna till Kvinna EU accession and Women's Rights Western Balkans 2020-2026

⁵¹ Insats 15857, CRPM 2022-2026

⁵² Reserapport, Travel report, Brussels advocacy week Nov 2024 (14367). Dokumentnummer: 20/001373-99

⁵³ Institute for Economics & Peace, Global Peace Index 2024.

⁵⁴ Euronews, 7 February 2025, *New Trump administration's sudden involvement bewilders Kosovo ahead of elections.*

inom som mellan länderna har dock varit relativt hög under en rad år, och sammantaget sticker inte dessa exempel ut jämfört mot tidigare år. Bosnien och Hercegovina brottades fortsatt med starka interna politiska spänningar mellan Federationen Bosnien och Hercegovina och Republika Srpska, och Turkiet är sedan flera år rankat lägst i nämnda Global Peace Index. Hur den nya USA-administrationen stöper om sin relation till länderna i västra Balkan kommer sannolikt att få en mycket stor påverkan, och öppnar upp för andra länder att befästa sitt inflytande, framför allt Kina och Ryssland.

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen svarar upp mot behoven i kontexten. Fyra insatser bidrog till strategimålet. Även om verksamheten inom strategimålet, i termer av antal insatser och volym, är bland de minsta så bidrar många insatser inom övriga strategimål till fredliga och inkluderande samhällen. Till exempel bidrar myndighetssamarbete på teknisk nivå till utbyte och kontakter mellan länderna, vilket kan verka konfliktförebyggande. Sammanställningen av 'Utfall och antal insatser per globalt mål' (se Tabell 6. ovan) indikerar att flest insatser bidrar till det globala målen om fredliga och inkluderande samhällen.

Trots en rad stämningar, cyberattacker och smutskastningskampanjer har BIRN Hub, en av samarbetsparterna, levererat resultat inom sin verksamhet. Förutom att ha producerat över 17 000 artiklar som täcker områden som yttrandefrihet och korruption så genererar nätverkets analyser reaktioner och agerande av andra. Text ledde en av BIRNs publicerade texter till krav från olika håll om vidare efterforskning i grekiska soldaters inblandning i Bosnienkriget 1995.⁵⁵

Genom Kvinna till Kvinna regionala program i västra Balkan stödjer Sida kvinnorrättsorganisationer från bland annat Kosovo och Serbien för att stärka deras samarbete. Stödet har bidragit till kontaktytor mellan organisationer från Kosovo och Serbien och stärkt samarbetet för frågor kring kvinnor, fred och säkerhet samt det växande hotet från antigenusrörelsen. Kvinnorrättsorganisationerna från de båda länderna, men även från grannländer i regionen, har börjat bedriva ett gemensamt påverkansarbete gentemot regeringar i regionen samt företrädare för EU med budskap om att inkludera ett jämställdhetsperspektiv i normaliseringsdialogen mellan Belgrad och Pristina. Tack vare Sidas stöd kunde representanter från kvinnorrättsorganisationerna resa till Bryssel i november 2024 för att ha dialog med representanter från Europeiska utrikestjänsten, där de delade information och framförde budskap som dessa representanter inte annars hade fått del av.⁵⁶

3.2.3 Tematiskt område 3: Miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser

Mål 3.1: Minskad miljö- och klimatpåverkan samt hållbar förvaltning och nyttjande av naturressurser

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingstrenden inte har haft någon tydlig riktning. Den gröna agendan för västra Balkan och dess åtgärdsplan fortsatte att vara ett vägledande dokument för den gröna

⁵⁵ Insats 14254. BIRN Hub, Narrative Report II, 31 May 2024, s. 20. Dokumentnummer 22/000802-81.

⁵⁶ Insats 14367. Korrespondens med Kvinna till Kvinna, anteckningar: Excerpts on the Kosovo-Serbia dialogue from the Results sharing and learning Workshop, Regional EU-Advocacy Programme, Jan 22nd 2025. Dokumentnummer 20/001373-106

omställningen i regionen.⁵⁷ Enligt EU:s landrapporter har ländernas utveckling inom klimat, miljö och energi varit begränsad under 2024. EU konstaterade återigen att politiskt engagemang och implementering av miljölagstiftning behövde öka. Områden där utvecklingen i synnerhet behövde påskyndas inkluderade luftkvalitet, avfallshantering, naturskydd och bekämpning av miljöbrott. EU rekommenderade dessutom i sina landrapporter från 2024 att samtliga länder i regionen bör införa fungerande mekanismer för övervakning, rapportering, verifiering och ackreditering av utsläpp, i syfte att införa koldioxidprissättning och anpassa sig till EU:s utsläppshandelssystem.

Genomförandet av nödvändiga strategier och åtaganden inom klimatområdet, såsom nationella energi- och klimatplaner, behövde intensifieras. Utvecklingsfinansiering riktad till förnybar energi var långt ifrån tillräcklig för att vara långsiktigt hållbar.⁵⁸ Koleldning och gas var fortfarande de dominerande energikällorna i regionen, med undantag för Albanien, som har vattenkraft. Däremot syntes år 2024 en viss positiv utveckling i Albanien och i Kosovo, som båda antog en ny lag om förnybara energikällor, som ska bädla för ökade investeringar i energieffektivitet och förnybar energi.⁵⁹ Sida bedömer dock att EU:s beslutade och planerade investeringar till fossil gas kan göra regionens energiomställning ännu svårare.⁶⁰ I Serbien har även en överenskommelse med EU för en planerad litiumgruva, som skulle bidra till EU:s gröna omställning men potentiellt ha förödande effekter på miljön, väckt stort lokalt motstånd.⁶²

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen på ett strategiskt sätt svarar upp mot behoven i kontexten och strategins mål. Insatserna förväntas uppnå resultat enligt utsatta mål. Genom fyra insatser arbetar Sida med två stora regionala utmaningar på västra Balkan: energiomställningen och luftföroreningar.

OECD Development Centre bidrog till policyutveckling för en grön omställning, genom analyser och facilitering av kunskapsutbyten inom och mellan länderna. Huvudfrågor handlade om att säkra ett energisystem som minimerar koldioxidutsläpp, stödja en omställning mot inkluderande sociala trygghetssystem och skapa möjligheter till gröna jobb. Under 2024 och början av 2025 har OECD tagit fram landspecifika analyser av aktörer och finansieringsmekanismer inom energisektorn. Dessa har följts av workshops i respektive land med representanter från offentlig sektor, privat sektor, civilsamhället och akademien.⁶³

Naturvårdsverket tillsammans med SMHI stödjer relevanta myndigheter i regionen med att förbättra insamling, hantering och distribuering av data om luftkvalitet.⁶⁴ Genom samarbete mellan kommuner och miljöinstitut i Montenegro och i Nordmakedonien har insatsen tagit fram dels en färdigställd verktyglåda för inventering av luftpartiklar, dels en katalog över tillvägagångssätt för att stärka luftkvalitet på lokal nivå. Två regionala möten mellan tjänstepersoner som arbetar direkt med

⁵⁷ Regional Cooperation Council, 2021. *Action Plan for the Implementation of the Sofia Declaration on the Green Agenda for the Western Balkans 2021-2030*.

⁵⁸ Causevic et al., 2023. *Analyzing development finance flows in the Western Balkans' energy sector: a 2008–2020 perspective*. Energy, Sustainability and Society 13:47, s 1.

⁵⁹ European Commission, 2024. Kosovo 2024 Report, s. 17.

⁶⁰ Global Energy Monitor, REScoop.EU, CEE Bankwatch Network, Electra Energy 2024, *A race to the top: Western Balkans 2024*, s. 15.

⁶¹ Jakov Marusic, 24 mars 2024. *“EBRD Urged to Reconsider Funding Greece-North Macedonia Gas Pipeline.”* BIRN / BalkanInsight.com.

⁶² Đorđević, D., Tadić, J.M., Grgur, B. et al. The influence of exploration activities of a potential lithium mine to the environment in Western Serbia. *Sci Rep* 14, 17090 (2024).

⁶³ Insats 16161, OECD: Just transition in the Western Balkans

⁶⁴ Insats 14286, Naturvårdsverket, december 2024. Annual Report. Partnership for Improving Air Quality in the Western Balkans. Dokumentnummer: 21/000860-115.

luftfrågor, beslutsfattare och unga aktivister ordnades under 2024 i Albanien respektive i Nordmakedonien. Möten mellan olika aktörer och experter från de sex länderna uppskattades högt och skapade möjligheter till innovativt samarbete. Inom ramen för samma insats har UNICEF under 2024 arbetat för att stärka ungdomar och införliva undervisning om luftkvalitet i utbildningssystemen på västra Balkan.⁶⁵ Utbildningsmaterial om klimatförändringar och luftkvalitet har tagits fram och använts av över 100 000 barn i skolor, där ca 900 grundskolelärare kompetensutvecklats i ämnet. Fler än 2 500 unga har även deltagit i program där de fått stärkta förmågor och kunskaper för att kunna bidra till den gröna omställningen i regionen.

Sida är den näst största givaren efter Norge till Western Balkans Investment Framework (WBIF), vilket inkluderar miljöinvesteringar.⁶⁶ Western Balkan Economic and Investment Plan (EIP) och den Gröna Agendan för västra Balkan innebär betydande investeringar i miljö och klimat för att uppgradera infrastrukturen, införa klimatsmart teknik, modernisera vatten- och avfallshantering och stärka motståndskraft mot extrema förhållanden. WBIF:s miljöprojekt står för 11 procent av de totala WBIF-bidragen. Projekten inom vatten och avfall, som står för lejonparten av miljöprojekten, hade 2020–2024 ett värde av 645,8 miljoner euro. WBIF bidrog med 274,5 miljoner euro, varav 267,9 miljoner euro var EU:s IPA-medel och 6,6 miljoner euro var bilateral givarfinansiering.⁶⁷ Under EIP innebar energiomställningen även omställning från kol och olja till naturgas, med stora investeringar i pipelines under WBIF. I och med att finansieringen övergick från EIP till Western Balkans Growth Facility ska WBIFs investeringar vara fossilfria. Ett huvudresultat under året är att Sida drev igenom att utlysningarna för projektförslag uppdaterades och möjligheterna för fossil finansiering togs bort, något EU-kommissionen först motsatte sig.⁶⁸ En negativ utveckling – sett från behovet av snabb energiomställning – är att finansiering till förnyelsebar energi som vind- och solkraft inte längre kvalificerar för direkt gåvofinansiering, utan ses som utvecklade marknader som istället stöds genom WBIFs garantiinstrument och tekniskt stöd till mikro-, små- och medelstora företag.

Mål 3.2: Ökad motståndskraft mot klimatförändringar och stärkta förutsättningar för skydd, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och ekosystem

Utvecklingstrend

Sida bedömer liksom föregående år att utvecklingen gick åt fel håll och att investeringar till transformativ klimatanpassning behövdes akut.⁶⁹ Regionen står inför stora utmaningar avseende klimatanpassning samt skydd och bevarande av biologisk mångfald och viktiga ekosystem. Ökad intensitet och frekvens av värmeböljor under sommaren var en utmaning som underströk behovet av att utforma lämpliga anpassningsplaner för att klara av ett varmare klimat.⁷⁰ Jorderosion, torka och översvämningar har haft en allvarlig påverkan på jordbruk, infrastruktur och ekosystem. Ökad press på känsliga ekosystem på grund av snabb utveckling av turistnäring är en stor fråga, särskilt i kustnära Montenegro och Albanien.

Världsbanken uppskattade att regionen behöver investera omkring 37 miljarder USD i klimatanpassning under de närmaste 5-10 åren, bland annat för att undvika förödande ekonomiska

⁶⁵ Insats 14286. UNICEF Resultatuppdatering på landnivå 2024. Dokumentnummer: 21/000860-121.

⁶⁶ Insats 55010003. Sveriges totala bidrag till fonden är 169,5 miljoner kronor.

⁶⁷ WBIF, Environment and Climate. Hämtad från WBIFs hemsida 20 februari, 2025

⁶⁸ Insats, 55010003 WBIF (Western Balkans Investment Framework), Dox 15/000896-409

⁶⁹ World Bank Group, June 2024. *Country Climate and Development Report, Western Balkans 6*, s. x.

⁷⁰ Belis, C.A., Djatkov, D., Dobricic, S., De Meij, A., Kolarević, S., Arias Navarro, C., Wojda, P., Jones, A., Lamy, M.-C., Porcel Rodriguez, E., Marinov, D., Lettieri, T., 2024. *Status of environment and climate in the Western Balkans, second edition*, s. 6. EUR 40133 EN, Publications Office of the European Union, Luxemburg.

skador.⁷¹ Avsaknaden av tydliga prioriteringar från beslutsfattare tillsammans med otillräcklig skyndsamhet i investeringar för klimatanpassning och skydd av biologisk mångfald utgjorde fortsatta hinder för utvecklingen.⁷²

Regional samordning och internationellt samarbete är viktigt för att involvera relevanta aktörer i att hantera bristande förvaltning av skyddade områden samt för att främja utveckling och genomförande av effektiv miljöpolitik.⁷³ Det skedde inte minst i Regional Cooperation Councils arbetsgrupp med fokus på den Gröna agendan för västra Balkan. Där ingick gruppen Biodiversity Taskforce, som leddes av IUCN (med finansiering från Sida) och som nu arbetar med att ta fram en strategisk plan för att bevara och öka den biologiska mångfalden på västra Balkan.⁷⁴

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen, där en insats huvudsakligen bidrar till att uppfylla målet, är relevant men skulle kunna breddas. Under 2024 har Sida sett över och förnyat stödet till IUCN. Deras arbete har initialt syftat till att introducera och integrera naturbaserade lösningar (NbS) i nationella klimat- och katastrofriskhanteringsplaner, för att bidra positivt till både klimatanpassning, hantering och biologisk mångfald. Insatsen har hittills gett goda resultat. För att stärka kapaciteten bland relevanta myndigheter samt öka policykoherensen kring NbS i regionen har IUCN utbildat beslutsfattare och tjänstepersoner inom naturresursförvaltning. År 2024 har två pilotprojekt, som syftade till att fördemonstrera användning av NbS i praktiken, avslutats i Albanien respektive i Serbien och ett sista pilotprojekt har påbörjats i Nordmakedonien.⁷⁵ Insatsen har nu gått in i en andra fas, där fokus framförallt ligger på att genomföra flera viktiga delar i handlingsplanen för den Gröna agendan för västra Balkan vad gäller biologisk mångfald och ekosystem, men även på att slutföra och utvärdera pilotprojekten. IUCN är ansvarig för regional samordning av nästan hela avsnittet om biologisk mångfald i handlingsplanen för den Gröna agendan.⁷⁶ Under den andra fasen finns även en målsättning om att stärka den finansiella hållbarheten i genomförandet av NbS-praktiker genom att etablera en regional fond.⁷⁷

Sida bedömer att IUCN-samarbetet i sig är högst relevant för strategimålet, men regionalt samarbete för skydd och bevarande av biologisk mångfald samt för klimatanpassning och hantering skulle behöva stärkas och breddas ytterligare för att täcka de stora behoven som finns bland annat i hållbar förvaltning av gränsöverskridande skyddade områden och hållbara livsmedelssystem.

3.2.4 Tematiskt område 4: Inkluderande ekonomisk utveckling

Mål 4.1: Förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor

Utvecklingstrend

⁷¹ World Bank Group, June 2024. *Country Climate and Development Report, Western Balkans 6*, s. 3, 17.

⁷² Knez et al. 2022, *Climate change in the Western Balkans and EU Green Deal: status, mitigation and challenges*. Energy, Sustainability and Society 12:1.

⁷³ Belis C. et al. 2024, *Status of environment and climate in the Western Balkans second edition*, s.6. EUR 31077 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

⁷⁴ Regional Cooperation Council, Oktober 2024. DRAFT REPORT ON THE ACTIVITIES OF THE REGIONAL COOPERATION COUNCIL SECRETARIAT for the period 01 June 2024 – 30 September 2024.

⁷⁵ Insats 12367. IUCN, november 2024. Utkast till slututvärderingsrapport för ADAPT 1. Dokumentnummer: 18/000741-215.

⁷⁶ Regional Cooperation Council 2021, *Action Plan for the Implementation of the Sofia Declaration on the Green Agenda for the Western Balkans 2021-2030*.

⁷⁷ Insats 16763.

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Den ekonomiska utvecklingen i regionen är avhängig en rad olika faktorer nära sammankopplade med såväl den interna som den externa kontexten.

Arbetsmarknaden fortsatte att stärkas under 2024. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden i regionen nådde en historisk högsta nivå i juni 2024 med 48,5 procent, en ökning på sex procent sen 2021, men det är fortsatt lägre än EU med 54,4 procent i snitt.⁷⁸ Brist på arbetskraft lyftes som en av de största utmaningarna av den privata sektorn 2024. Världsbanken noterade att arbetsmarknadsreformer och ökad tillgång till förskola behövs både för att öka sysselsättningsgraden samt att stärka arbetskraftens kapacitet.⁷⁹ Anständiga arbetsvillkor är fortsatt en utmaning.⁸⁰ EU-kommissionen menade att länderna på västra Balkan gjort framsteg i sina reformprocesser, men att ytterligare ansträngningar krävs för att uppnå EU:s standarder, bland annat att stärka rättsstatens principer, bekämpa korruption och förbättra effektiviteten i den offentliga förvaltningen. Sida instämmer i att dessa åtgärder är avgörande för att skapa en attraktiv miljö för investeringar och därmed främja skapandet av kvalitativa arbetstillfällen. Arbetsmarknaden står inför strukturella problem som könsklyftor, kompetensbrist och oavlönat hushållsarbete, vilket påverkar affärs miljön och ekonomisk tillväxt. För att lösa dessa problem är det viktigt att stärka den sociala dialogen och kapaciteten hos sociala partner.⁸¹

Befolkningen i regionen ansåg att ekonomin och arbetslösheten generellt, men framförallt inflationen, utgjorde stora utmaningar. Ett annat problem ansågs vara kompetensflykt.⁸²

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är väl sammansatt med få men väl riktade och relevanta insatser. Fyra insatser bidrog till strategimålet.

RECONOMY, som fokuserar på grön ekonomi genom exempelvis energieffektivisering inom konstruktion och byggsektorn, cirkulär ekonomi och avfallshantering men även på digitalisering och arbetsmarknadspolitik och sysselsättning, kompletterades under 2024 med ett nytt samarbete med Volvo kring utbildning av mekaniker och lastbilschaufförer, ett så kallat Public Private Development Partnership (PPDP). Vidare, under 2024 bidrog RECONOMY-programmet till att 3823 unga och kvinnor fick heltidssysselsättning och till ökade inkomster för målgruppen. Hela 34413 kvinnor och unga exponerades för och/eller drog nytta av insatserna inom ramen för programmet.⁸³ RECONOMY-programmet bidrog även i framtagandet av Nordmakedoniens färdplan för cirkulär ekonomi.⁸⁴

Programmet Youth in Business (YiB) genomförs av EBRD för att stärka unga entreprenörers tillgång till finansiering och kompetensutveckling, liksom finansiella instituts kompetens och vilja att stödja unga. Programstarten sammanföll med pandemin och ett statligt stödpaket vilket gjorde att genomförandetakten till en början var långsam men har sedan dess ökat. Enligt den halvtidsutvärdering som gjordes 2023 visar programmet på goda resultat framförallt vad gäller

⁷⁸ World Bank Western Balkans Regular Economic Report No.26 Fall 2024 p.14

⁷⁹ Ibid, p.16

⁸⁰ European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs (oktober 2024), EU Candidate Countries' & potential candidates' economic quarterly (CCEQ) - Western Balkans and Türkiye. 3rd Quarter 2024, TECHNICAL PAPER 067, s. 5.

⁸¹ EU-kommissionen, 2024 Communication on EU enlargement policy COM(2024) 690 final, oktober 2024, s. 12

⁸² Regional Cooperation Council, Balkan Barometer 2024 Public Opinions. Hämtad från RCCs hemsida 18 februari, 2025

⁸³ Insats 14710, RECONOMY Western Balkans 2023-2026, HELVETAS, 250211 Preliminary results- RECONOMY WB+WaP, Dox: 22/000659-322

⁸⁴ Insats 14710, RECONOMY Western Balkans 2023-2026, HELVETAS, Semi-annual Narrative Report 2024, s. 5-6, Dox 22/000659-279

rådgivning till unga och de finansiella institutens kompetens. Utlåningen till slutlåntagare hade påbörjats i fyra av de sex länderna (Serbien, Kosovo, Bosnien-Hercegovina och Montenegro). En av rekommendationerna från halvtidsutvärderingen var att synergier mellan programmets komponenter bör stärkas. Även marknadsföringen bör förbättras för att öka visibiliteten och räckvidd inom länderna och regionen.⁸⁵

Programmet Women in Business (WiB), som genomförs av EBRD, avslutades under året. Programmet gav goda resultat vad gäller inkluderande av kvinnor som kundgrupp för det finansiella institutionerna, och den praktiska rådgivningen gav goda resultat. Dock kom deltagarna främst från stora städer, och finansieringen och rådgivningen gav begränsade synergier eftersom de löpte parallellt snarare än integrerat. Sida beslutade att efter tio års stöd med goda resultat att avsluta eftersom vi bedömer att fattigdomsfokus och additionalitet skulle kunna stärkas och portföljen därmed kan utvecklas i önskad riktning.⁸⁶

Mål 4.2: Stärkta förutsättningar för öppna ekonomier som integreras i regionala, EU:s och internationella värdekedjor och marknader

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. EU är den största handelspartnern för regionen, cirka 70 procent av exporten från regionen går till EU och cirka 60 procent av det som importeras kommer från EU. Av EUs medlemsländer är de största handelspartnerna Tyskland, Italien, Slovenien, Ungern och Kroatien.⁸⁷ Dynamiken i handeln mattades av 2024 med minskande export av varor, ett resultat av minskad efterfrågan i EU, framförallt i Tyskland. Det vägdes delvis upp av en fortsatt stark tjänsteexport, i synnerhet för länderna med en stor turistnäring. Tillväxten för import var generellt trög.⁸⁸

Som noterat under kapitel 2 ovan så lanserades EU:s nya giv "The New Growth Plan for the Western Balkans" under 2023 och antogs under 2024 med reformplaner för alla länderna utom Bosnien och Hercegovina. Planen erbjuder en blandning av lån och bidrag genom budgetstöd och investeringar (som främst kanaliseras via WBIF, se nedan) för att koppla marknaderna närmre samman genom fysisk och digital kommunikation samt länkade energimarknader. Planen underlättar också enklare deltagande på EU:s inre marknad genom utvidgning av Single Euro Payments Area (SEPA), planerad för vissa av länderna under 2025.

Samtidigt innebär EU:s gränsjusteringsmekanism för koldioxid, Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), att tillgången till den inre marknaden försvåras från 2026 eftersom koldioxiden som använts i tillverkningen av en vara då ska beräknas och omvandlas till en avgift vid importen till EU. Eftersom den gröna omställningen går trögt och fossilanvändandet är utbrett och ineffektivt har en oro spridit sig bland exporterande företag under året att förlora i konkurrenskraft. (Dock kommer signaler från Bryssel att CBAM kan begränsas i reaktion till USAs ändrade inställning till klimatomställning).⁸⁹

⁸⁵ Insats 14470, European Bank of Reconstruction and Development, Mid-Term Review Report EBRD Youth in Business Programme in Western Balkans, s. 44-45, Dox 20/001327-67.

⁸⁶ Insats 55020216, Internt document, Women in Business Closure Memo Dox 14/000285-128

⁸⁷ Niras (Oktober 2023), PSC Helpdesk PSC006 Analysis of trade conditions in the Western Balkans and the possibilities for Sida to support trade development, s. 4, Dox 24/000355-3.

⁸⁸ European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs (oktober 2024), EU Candidate Countries' & potential candidates' economic quarterly (CCEQ) - Western Balkans and Türkiye. 3rd Quarter 2024, TECHNICAL PAPER 067, s. 5.

⁸⁹ Balkan Green Energy News, EU to exempt 80% of importers from CBAM carbon tax. Hämtad från Balkan Green Energy News hemsida 20 februari, 2025

Vid toppmötet för Berlinprocessen i oktober 2024 signerades den andra delen av the Common Regional Market Action Plan för 2025-2028, som även beskrivs som ett "regionalt ägt ramverk baserat på EU-regler och standarder med avsikt att konsolidera och stärka konkurrenskraften och det ekonomiska samarbetet", och som en del av "the Growth Plan for the WB".⁹⁰

Portföljens sammansättning

Sida bedömer att portföljen är väl sammansatt med relevanta insatser. Det finns dock utrymme att utveckla portföljen ytterligare förutsatt att den nya strategin går i den riktningen. Två insatser bidrog till strategimålet.

Synergierna till andra stödområden bedöms vara viktiga, särskilt till minskad miljö- och klimatpåverkan samt hållbar förvaltning och nyttjande av naturresurser och fredliga och inkluderande samhällen, samt strategimålet stärkta förutsättningar för ett jämställt samhälle. Vidare är EU-anpassningen för stärkt tillgång till den inre marknaden i stort fokus både i länderna och i EU.

Som nämnts ovan är WBIF EU:s huvudsakliga kanal för implementeringen av Economic and Investment Plan for the Western Balkans, och även av Growth Plan. Målet är ekonomisk tillväxt, regional integration och närmande till EU. I praktiken går finansieringen huvudsakligen till transportinfrastruktur men även till energi och vatteninfrastruktur, digitalisering och i mindre omfattning till miljö och sociala investeringar samt till den privata sektorns konkurrenskraft. Sverige är den näst största givaren efter Norge, men som referens så är 9 miljarder Euro allokerat från IPA 2021-2027⁹¹ och 3 miljarder väntas kanaliseras genom Growth Plan⁹², medan Sidas totala stöd är 169,5 MSEK till den bilaterala fonden.

Enligt årsrapporten för 2023 har WBIF hittills bidragit med 3 miljarder euro i bidrag från EU och bilaterala givare vilket genom kapitalmobilisering med totalt 10,5 miljarder euro i investeringar hittills. De 68 EIP flaggskeppsprojekt som därmed implementeras är del av Global Gateway i västra Balkan.⁹³

Huvudfasen av RECONOMY-programmet, som påbörjades i april 2023, fokuserar i än högre utsträckning på den gröna och digitala omställningen och på att öka företagets tillgång till regionala och internationella marknader. Till exempel bidrog RECONOMY till den nationella färdplanen för cirkulär ekonomi i Nordmakedonien, vilken lagt grunden för ökad handel med hållbara produkter. Arbetet inom energieffektivitetssektorn främjar hållbarhet och gränsöverskridande initiativ. Vidare är den cirkulära ekonomin ett centralt tema i RECONOMY:s arbete i regionen. Initiativet för förbättrat regionalt samarbete inom cirkulär ekonomi har engagerat över 70 privata företag, varav 52 procent är ledda av kvinnor, i Serbien, Montenegro, Nordmakedonien och Albanien. Projektet syftar till att skapa nya marknader genom att omvandla avfall till värdefulla resurser, vilket stärker konkurrenskraften hos lokala företag och förespråkar förbättrade regelverk för cirkulär ekonomi.⁹⁴

⁹⁰ Regional Cooperation Council, Common Regional Market Action Plan 2025-2028, oktober 2024

⁹¹ Insats 550100. WBIF, Montenegro's ambitious 9 bn Euro transport infrastructure programme. Hämtad från WBIFs hemsida 20 februari, 2025

⁹² Insats 550100. EU-kommissionen, DG Enlargement, Reform and Growth Facility for the Western Balkans. Hämtad från ECs hemsida 20 februari, 2025

⁹³ Insats 550100. Dox 15/000896-408 WBIF Annual Report 2023 p.4

⁹⁴ Insats 14710, RECONOMY Western Balkans 2023-2026, HELVETAS, Semi-annual Narrative Report 2024, september 2024, s. 5-6, Dox: 22/000659-279

4. Implikationer

En ny strategi förväntas vid halvårsskiftet som därefter ska operationaliseras. Nedan punkter är några av de viktigaste avvägningarna som kommer att beaktas i den processen.

- Den frysta USAID-finansieringen som trädde i kraft i januari 2025 kommer sannolikt att få stora konsekvenser inom biståndsområdet globalt och även i västra Balkan och Turkiet. Omfattningen av USAID:s finansiering hos Sidas partner varierar stort och fokus på kort sikt är både på att få klarhet i vilken nivå av nedskärningarna av USAID som kommer gälla framåt och hur Sida bäst kan anpassa sig till detta.
- Givet punkten ovan, samt en i övrigt snabbt föränderlig omvärld som påverkar biståndet och Sidas arbete i västra Balkan och Turkiet, krävs beredskap för att snabbt kunna anpassa verksamheten.
- Sida har under året tagit steg för att stärka samordning och samarbete med EU kring arbetet i västra Balkan och Turkiet. Detta förutsätter fortsatt nära samarbete mellan Sida och UD, representationen i Bryssel samt ambassaderna i regionen.
- Sida avser fortsätta utforska hur vi på bästa sätt samarbetar kring synergier med Team Sweden och på vilken nivå. Det innebär dialog med ambassaderna och aktörer inom Team Sweden såsom Business Sweden, Swedfund, Kommerskollegium etcetera.
- Stärkt fokus på ökad tillgång för regionen till EU:s inre marknad och vikten av att jobba regionalt framför allt genom Common Regional Market och med hållbarhetskriterier.
- Givet utmaningarna på klimat- och miljöområdet och utvecklingen kring biologisk mångfald behöver vi ha fokus på den gröna agendan.

Bilaga 1. Sidas samlade biståndsverksamhet

Översikt av insatser inom svenska strategier till västra Balkan och Turkiet år 2024

Land	Strategi	Insats	Utbetalningar
Albanien	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	2 365 684
Bosnien-Hercegovina	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	15718 - Union to Union 2023-2025 (CSO-strategi)	1 485 000
Bosnien-Hercegovina	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	870 948
Nordmakedonien	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	729 713
Turkiet	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	15718 - Union to Union 2023-2025 (CSO-strategi)	222 750
Bosnien-Hercegovina	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	54030557 - We Effect ram 2018-2022	-16
Nordmakedonien	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	54030557 - We Effect ram 2018-2022	-16
Albanien	1030103 - Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022	54030557 - We Effect ram 2018-2022	-30
Bosnien-Hercegovina	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	16614 - Kvinna till Kvinna insatsavtal SPACE-programmet 2024-2025 CSO-strategin	2 591 840
Turkiet	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	54030598 - Olof Palme International Center frame 2020-2025	2 380 141
Bosnien-Hercegovina	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	54030598 - Olof Palme International Center frame 2020-2025	1 785 106
Nordmakedonien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	16614 - Kvinna till Kvinna insatsavtal SPACE-programmet 2024-2025 CSO-strategin	1 349 360
Serbien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	16614 - Kvinna till Kvinna insatsavtal SPACE-programmet 2024-2025 CSO-strategin	1 282 560

Serbien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	54030598 - Olof Palme International Center frame 2020-2025	1 122 343
Albanien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	655 346
Bosnien-Hercegovina	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	15718 - Union to Union 2023-2025 (CSO-strategi)	385 000
Bosnien-Hercegovina	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	241 272
Nordmakedonien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	15876 - We Effect 2023- sep 2025 CSO-strategin	202 147
Nordmakedonien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	54030598 - Olof Palme International Center frame 2020-2025	125 780
Nordmakedonien	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	16277 - Kvinna till Kvinna EU-Nordmakedonien 2022-2024	66 000
Turkiet	1030104 - Utvecklingssamarbete med det civila samhället 2024	15718 - Union to Union 2023-2025 (CSO-strategi)	57 750
Turkiet	1070104 - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer 2024-2028	11989 - Women's Learning Partnership (WLP) 2018-2024	315 000
Västra Balkan, regionalt	1070205 - Särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna org. 2024-2027	16147 - OPC PAO 2023-2027	11 773 951
Turkiet	1110401 - Syrienkrisstrategin 2016-2023	15560 - RESLOG 2 (SALAR 2022)	14 000 000
Turkiet	1110401 - Syrienkrisstrategin 2016-2023	14607 - UNFPA: Att ta itu med kvinnors och flickors behov i den regionala Syrien-krisen	3 000 000
Turkiet	1110402 - Syrienkrisstrategin 2024-2026	15560 - RESLOG 2 (SALAR 2022)	8 050 000
Turkiet	1110402 - Syrienkrisstrategin 2024-2026	14607 - UNFPA: Att ta itu med kvinnors och flickors behov i den regionala Syrien-krisen	2 240 000
Albanien	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som	14777 - Konstnärsnämndens Kapacitetsutvecklingsprogram ArtNexus - Albanien och Armenien	3 000 000

	stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022		
Nordmakedonien	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	16959 - JPO JPOSC 2024	2 134 148
Serbien	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	16959 - JPO JPOSC 2024	2 134 148
Västra Balkan, regionalt	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	54120189 - ITP 315 Gender Based Violence	310 230
Albanien	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	15689 - UNICEF JPOs 2022	253 798
Serbien	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	17031 - EU Twinning Arbetsförmedlingen, Serbien	97 398
Bosnien-Hercegovina	1130103 - Kapacitetsutveckling, partnerskap och metoder som stöder Agenda 2030 för hållbar utveckling 2018-2022	14460 - JPOs från partnerland 2021	80 465
Albanien	1130104 - Innovation partnerskap och Kapacitetsutveckling 2024-2028	54120189 - ITP 315 Gender Based Violence	1 469 760
Albanien	1130104 - Innovation partnerskap och Kapacitetsutveckling 2024-2028	54120190 - Developing Strategies for National Chemicals Management (ITP 320 + moduler)	650 067
Albanien	1130104 - Innovation partnerskap och Kapacitetsutveckling 2024-2028	15689 - UNICEF JPOs 2022	310 852
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16484 - Green Transition Portfolio med UNDP - Phase 1	25 000 000

Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16428 - UNJP - SDG Business Partnerships and Solutions	20 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15085 - Översätta SDG Framework i BIH till hållbar och inkluderande tillväxt, UNDP	19 100 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14076 - Integrerad domstolsärendehantering Albanien	15 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14519 - Förbättrade statligt ägda företag, WB	15 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13566 - Women Against Violence, Kvinna till Kvinna	12 850 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14597 - UNDP Framework Agreement 2022-2026	12 782 860
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16037 - Massvärderingsprojekt (DELEF), Lantmäteriet	12 200 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14367 - Kvinna till Kvinna EU-närmande och kvinnors rättigheter Västra Balkan 2020-2026	12 077 424
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14179 - Increased employability and income generation, HELP	12 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16257 - Gemensamt FN Program Ending Violence phase II	11 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14710 - RECONOMY Västra Balkan 2023-2026	10 975 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16831 - One UN Jämställdhet 2024-2027	10 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16857 - Offentlig upphandling och god förvaltning 2024-2027	10 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13568 - Skattemyndigheter: kapacitetsutveckling, fas 2 Skatteverket	9 873 349
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14097 - IISEE-project 2021-2025, We Effect	9 600 000

Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14470 - EBRD Youth in Business på Västra Balkan	9 500 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16410 - CISST Fångarnas mänskliga rättigheter-2	9 500 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12946 - Rehabilitering av tortyröverlevare (HRFT) 2020-2023	9 175 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15655 - eSPACE Cadastre project	9 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14280 - Källsortering, nationell modell	8 875 878
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14710 - RECONOMY Västra Balkan 2023-2026	8 675 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15127 - Challenge to Change 3.0 ,SERDA	8 500 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16728 - OSSE Demokratisk tillsyn i Serbien 2024-2027	8 400 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16715 - Samarbete polismyndigheter, Nordmakedonien 2023-2026	8 400 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15602 - 2022 - 2025 Samarbetsprojekt om skatteförvaltning mellan STA och GDT	8 073 997
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15674 - CRTA 2022-2026: civilsamhället för demokrati och EU, Serbien	8 000 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16362 - Purple Roof Women's Shelter Foundation 2024-2027	8 000 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14286 - UNICEF & Naturvårdsverket: Förbättrad luftkvalitet på västra Balkan	7 900 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14211 - Polisreformprogrammet Fas 5, Inledningsfasen	7 810 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16814 - BIRN Hub 2024-2025	7 680 000

Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12330 - AMBU 2019-2025 Vattenresurser Albanien	7 428 757
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14529 - Andra Fasen av UNJP om eliminering av barn, tidigt & Tvångsäktenskap i Turkiet	7 354 773
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16363 - Kvinnor för kvinnors mänskliga rättigheter 2024-2027	7 300 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15101 - KULT Change Programme, phase 2	7 250 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15519 - SKR kommunal avfallshantering 2023-2027	7 200 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16574 - Support to the Strategic Note UN Women 2022-2026 Albania	7 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15784 - BOS Serbien 2023-2026 CS för demokrati och EU	7 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14172 - Kvinna till kvinna GBV och kvinnors ekonomiska egenmakt Serbien 2022-2026	7 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15521 - UNICEF - Education for green skills and climate action 2024-2027	6 800 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16762 - CoE Mot ekonomisk brottslighet	6 750 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15518 - SEPA 2024-2027	6 749 400
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15829 - Förberedelsefas PROTAX II	6 563 265
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16730 - NDI, Lokala samhällen med integritet (integrity driven communities)	6 401 602
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16072 - Olof Palme Center Programme Albania 2023-2027	6 380 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15152 - Women driving resilience in agriculture and rural areas, UN WOMEN	6 100 000

Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14850 - Kärnstöd AWEN 2023-2027	6 095 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16233 - UNDP EU for Nature 2023-2027	6 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15522 - UN Women - Programstöd 2023-2027	6 000 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15467 - Kamer: En Möjlighet för Varje Kvinna 2022 - 2023	6 000 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14361 - Stöd till IPS Communication Foundation 2024-2027	6 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15055 - EU:s Gröna Agenda i Serbien: biodiversitet, vatten och klimatreiliens	6 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16526 - Miljö CS för EU, Young Researchers of Serbia (YRS) 2025-2028	6 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16613 - Stoppa våldet, stärka förändring	6 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16859 - Grön Rättvisa - miljöskydd genom straffrätt	6 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14430 - SANE27 Albanien fas 2	5 747 865
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16113 - KAOS GL-Regnbåge Projekt 4 2024-2028	5 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15476 - Kapacitetsutveckling av Föreningen för Kommuner och Städer , phase 2, SALAR	5 471 925
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16360 - Go-For Utöka utrymmet för ungdomars politiska deltagande	5 462 030
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15330 - Lonac pro - Collective Impact for Youth, MOZAIK	5 310 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16048 - EU4Employment. ILO	5 000 000

Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14595 - Genomförande av Industriutsläppsdirektivet i Serbien	5 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16434 - Myndighetssamarbete statistik 2024-2027	5 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13338 - BOS program för ungdomar och media CS för EU	5 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13300 - Stöd till serbiska kommuner - SCTM och SALAR partnerskap.	5 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15056 - EU:s Miljölagsiftning i Serbien 2022-2026 (ENVAP4)	5 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13552 - Improving judicial administration in HJCP, SNCA	4 950 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15515 - BCSDN Regional Civil Society Development Hub 2023-27	4 900 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17357 - UN Women Support to Turkey Strategic Note 2025	4 500 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14826 - BIRN Stöd till undersökande journalistik 2022-2025	4 200 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15636 - Fas 3: Community Policing i Albanien	4 173 153
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15508 - Centre for Common Ground	4 125 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12971 - UN Women Gender Responsive Budgeting Västra Balkan 2020 - 2024	4 042 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15783 - OPC Serbien 2024-2027 Arbetarnas rättigheter, anständigt arbete, social dialog	4 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16725 - Främja cirkulär migration	4 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15504 - Olof Palme Center Programme MK 2023-25 (OPC)	4 000 000

Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16472 - Partnerskap mellan svenska och serbiska skattemyndigheter	4 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16510 - Cooperation Environmental CSOs 2024-2027	3 500 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14290 - Stärka kvinnors rättigheter och kvinnors deltagande i Nordmakedonien (Ktk)	3 500 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16421 - UNFPA- Sexuell och Reproductiv Hälsa och Rättigheter	3 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16792 - Transparency International BiH, Kärnstöd II fas	3 150 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	11711 - Local Economic Development Albania - CNVP	3 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14864 - Freedom of expression, Council of Europe	3 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16503 - Center for Investigative Reporting, kärnstöd, 2024-2027	3 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14300 - UNOPS/MEA Stöd för EU:s förhandlingar och kommunikation 2023-2027	3 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14299 - Reform av underrättelse- och säkerhetssektorn i Nordmakedonien (DCAF) 2021-2026	3 000 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14710 - RECONOMY Västra Balkan 2023-2026	2 975 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14710 - RECONOMY Västra Balkan 2023-2026	2 975 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13949 - Föreningen för Kamp mot Sexuellt Våld (CSMD)	2 800 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14213 - Eko-svest - 'Civil Society Action for Climate'	2 796 834
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16763 - IUCN reg västra Balkan: ADAPT 2.0	2 640 000

Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15124 - Nationell Expert, EUD Turkiet	2 584 157
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15049 - Kommunal miljöstyrning, UNDP	2 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16952 - Sweden-BiH Partnership on Gender Equality	2 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16806 - Sarajevo Open Centre, 2024-2027, Kärnstöd	2 500 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16793 - CCI core support II phase	2 350 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16145 - CCI Kärnstöd	2 170 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14367 - Kvinna till Kvinna EU-närmande och kvinnors rättigheter Västra Balkan 2020-2026	2 047 021
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14239 - ERRC Romers rättigheter 2022-2027	2 040 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14239 - ERRC Romers rättigheter 2022-2027	2 040 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13162 - UN Womens Strategiska Plan, UNW	2 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16817 - Stöd till miljöorganisationer	2 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16995 - SCB-stöd till statistik i Albanien 2024 - 2025	1 996 500
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17175 - Skatteverket kartläggningsuppdrag 2024-2025	1 976 250
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14710 - RECONOMY Västra Balkan 2023-2026	1 900 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14367 - Kvinna till Kvinna EU-närmande och kvinnors rättigheter Västra Balkan 2020-2026	1 842 319

Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14367 - Kvinna till Kvinna EU-närmande och kvinnors rättigheter Västra Balkan 2020-2026	1 842 319
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17135 - BUKA bryggingsfas, kärnstöd 2024	1 750 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14286 - UNICEF & Naturvårdsverket: Förbättrad luftkvalitet på västra Balkan	1 716 670
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14286 - UNICEF & Naturvårdsverket: Förbättrad luftkvalitet på västra Balkan	1 716 670
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14286 - UNICEF & Naturvårdsverket: Förbättrad luftkvalitet på västra Balkan	1 716 670
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14286 - UNICEF & Naturvårdsverket: Förbättrad luftkvalitet på västra Balkan	1 716 650
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16318 - EU for Innovation II, 2022-2026	1 534 483
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16763 - IUCN reg västra Balkan: ADAPT 2.0	1 408 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12971 - UN Women Gender Responsive Budgeting Västra Balkan 2020 - 2024	1 290 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12503 - Kemikaliehantering Albanien	1 272 058
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16161 - OECD: Rättvis energiomställning på västra Balkan	1 254 281
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16161 - OECD: Rättvis energiomställning på västra Balkan	1 254 281
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16161 - OECD: Rättvis energiomställning på västra Balkan	1 254 273
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16161 - OECD: Rättvis energiomställning på västra Balkan	1 254 273
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13092 - AKUK 2019-2024 Planering vatten och sanitet för EU-förhandlingar	1 237 096

Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14175 - Stöd till BIRN Albania 2021-2025	1 200 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14425 - Försvunna personer, ICMP	1 200 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12971 - UN Women Gender Responsive Budgeting Västra Balkan 2020 - 2024	1 118 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16814 - BIRN Hub 2024-2025	1 080 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16763 - IUCN reg västra Balkan: ADAPT 2.0	1 056 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16763 - IUCN reg västra Balkan: ADAPT 2.0	1 056 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14104 - Jämställdhet i funktionsrättssörelsen, My Right	1 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16511 - Kärnstöd- Qëndresa Qytetare/Civic Resistance	1 000 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13569 - Local Communities (MZs), phase 2, UNDP	1 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12331 - Stöd Miljöministeriet Albanien	1 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15638 - Starka komuner: Svensk-schweizisk gemensam insats	1 000 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17034 - Together for Life Core Support	1 000 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17326 - Swedac SIS förstudie Nordmakedonien 2025	979 525
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12971 - UN Women Gender Responsive Budgeting Västra Balkan 2020 - 2024	946 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16760 - Bankwatch västra Balkan 2024-2027	925 000

Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16763 - IUCN reg västra Balkan: ADAPT 2.0	880 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16814 - BIRN Hub 2024-2025	840 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16092 - Skatteverkets faktauppdrag till Serbien	838 580
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16760 - Bankwatch västra Balkan 2024-2027	740 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16760 - Bankwatch västra Balkan 2024-2027	740 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16476 - Designstöd jämställdhetsinstitutioner tillsammans med JäMy	636 600
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14367 - Kvinna till Kvinna EU-närmande och kvinnors rättigheter Västra Balkan 2020-2026	614 106
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15824 - Analys av jämställdhetsportföljen	559 776
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14239 - ERRC Romers rättigheter 2022-2027	510 000
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14239 - ERRC Romers rättigheter 2022-2027	510 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17035 - Kärnstöd till Aleanca LGBT	500 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16465 - Advisory Services Core Support	454 674
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16919 - Evaluation for Struggle Against Sexual Violence Association CSMD	443 896
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16956 - Evaluation for KAMER : An Opportunity for Every Woman Project	443 580
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14239 - ERRC Romers rättigheter 2022-2027	382 500

Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15515 - BCSDN Regional Civil Society Development Hub 2023-27	350 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15515 - BCSDN Regional Civil Society Development Hub 2023-27	350 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15515 - BCSDN Regional Civil Society Development Hub 2023-27	350 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15515 - BCSDN Regional Civil Society Development Hub 2023-27	350 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17021 - Granskare - anbudsutvärdering ESP Insats 12331	330 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16634 - Uppföljnings- och rådgivningsstöd vattenresurser 2023-2025 Albanien	247 199
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16794 - Utvärdering av arv för människor Fas II Albanien	240 965
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17057 - Monitoring vattenresurser 2024-2025	233 115
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16787 - Upphandlingsstöd för fas 3 Community Policing programme	232 000
Västra Balkan, regionalt	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15857 - CRPM 2022-2026	228 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	11848 - Innovation led economic empowerment	210 343
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17162 - ISK Center for Common Ground	194 949
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16760 - Bankwatch västra Balkan 2024-2027	185 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	11574 - NMK institutionellt samarbete Miljö och EUI (SEPA)	184 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17042 - Internal Control Review AWEN	165 860

Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16019 - Lokal revisionsfirma 2022	163 080
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14857 - Utveckling av medieindustrin i Serbien	147 197
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17017 - ISK för GoFor av E&Y	143 870
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17192 - Intern granskning av Albaniens konstitutionella domstol	113 916
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17246 - ISK för CISST av E&Y	110 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	17103 - Anti-korruption för utvecklingspartners 2024	80 000
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15857 - CRPM 2022-2026	76 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15857 - CRPM 2022-2026	76 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15857 - CRPM 2022-2026	76 000
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15857 - CRPM 2022-2026	76 000
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	16334 - Audit Framework Agreement BiH	60 355
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15120 - Svenska Röda Korset, partnerskap mellan HRFT och SRC 2021-2024	50 000
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14160 - Förberedelser stöd Natura 2000	11 750
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15258 - Cooperation with Albanian Helsinki Committee	-500
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12381 - Institutionellt samarbete Statistik (SCB-SSO)	-12 912

Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12372 - Gender budgeting (UNW)	-48 364
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	55130002 - Cooperation Co-PLAN Environmental CSOs	-80 715
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	11669 - Purple Roof Women's Shelter Foundation	-80 835
Serbien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	55100011 - OPC Serbien 2016-2023	-127 505
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	15241 - Resultatuppföljning av garantier	-127 730
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14874 - Gender in Justice, Atlantic Initiative	-154 329
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13598 - Tänk naturen, CPCD	-172 732
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12661 - Access to justice in labour disputes ILO	-304 954
Albanien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14205 - Heritage for People - Phase II - Albania 2020-2023	-397 880
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	11167 - Women for Women's Human Rights 2018-2022	-401 919
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12380 - Institutionellt samarbete - lantmäteri	-443 770
Nordmakedonien	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	12591 - Stöd till EU förhandlingar och kommunikation (UNOPS-SEA)	-465 374
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	13700 - Fångarnas mänskliga rättigheter CISST	-713 754
Bosnien-Hercegovina	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	55060024 - Jämställdhetshandlingsplan fas 2	-794 029
Turkiet	1150104 - Reformsamarbete med Västra Balkan och Turkiet 2021-2027	14107 - KAOS GL Regnbågsprojektet 2020-2023	-801 125

Västra Balkan, regionalt	1180302 - Global strategi för socialt hållbar utveckling 2018-2022	15706 - WHO Frivilligt bidrag 2022-2023 + 2024	11 450 000
Turkiet	1180402 - Sveriges utvecklingssamarbete för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2022- 2026	13498 - IDS Forskning och kapacitet jämställdhet	135 800
Turkiet	1180402 - Sveriges utvecklingssamarbete för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2022- 2026	15009 - WEDO Women's Environment & Development Organization	90 000

Bilaga 2. Exempel på insatser med könsuppdelad statistik

Strategimål	Insatsnummer	Insats	Statistik
1.1 Demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer	14239	ERRC Roma rights 2022-2027	Könsuppdelad statistik används för att följa upp hur många kvinnor respektive män som är målsägande i de rättsprocesser som organisationen driver, och dra slutsatser om hur arbetet ska riktas in framåt. Under 2023 var andelen målsägande lika mellan könen vilket var en förbättring sedan 2022 då andelen kvinnor var lägre. 2024 var andelen målsägande som var kvinnor 12 procent medan andelen män var 24 procent. ERRCs analys är att det berodde på att många fall handlade om polisbrutalitet. Övriga fall var antingen både män och kvinnor som var målsägande, eller så kallade actio popularis-fall där ERRC företrädde en större grupp rättighetsbärare. ⁹⁵
1.2 Ansvarsutkrävande, transparens, antikorruption	16814	BIRN Hub 2024-2025	Könsuppdelad statistik används i uppföljningen av kapacitetsutveckling för journalister, där till exempel antal journalister som fått utbildning genom insatsen mäts uppdelat på kön. Sida har ännu inte fått rapportering från partnern angående detta.
4.1 Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor	14710	RECONOMY Western Balkans 2023-2026	Könsuppdelad statistik används för att följa upp resultat och mäta effekterna av programmet på individnivå, till exempel anges antal personer som har fått jobb genom programmet uppdelat på kategorierna kvinnor (varav unga), unga män, marginaliserade. Under 2025 bidrog RECONOMY till att 3823 kvinnor och ungdomar (varav 584 unga män) fick heltidssysselsättning. ⁹⁶

⁹⁵ Insats 14239, Epostkorrespondens med partner 5 mars 2025. Dokumentnummer: 20/001015-126

⁹⁶ Insats 14710, RECONOMY Western Balkans 2023-2026, HELVETAS, 250211 Preliminary results- RECONOMY WB+WaP, Dokumentnummer: 22/000659-322